Alexei Mateevici
Toamna

Toamna

Alexei Mateevici

Editura Bestseller

Imagine: Aleshyn Andrei

bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Schiță din viața basarabenilor

Prin tăcerea nopții albastră-fumurie de toamnă, pe deasupra satului adormit trecu un chiot ascuțit de câteva glasuri. Flăcăii umblau prin sat în veselia lor zburdalnică, și noaptea, împreună cu lumina nelămurită a lunii, ce părea înfumurată de norii trecători și de ceață, parcă se zguduia și tresărea speriată. Apoi, în răstimpuri, cântecele prelungi ale flăcăilor străbăteau negurile toamnei și se duceau departe-departe, într-acolo, de unde numai spre primăvară se întoarnă păsările călătoare. Era frumoasă noaptea în mâhnirea ei posomorâtă, și frumos sunau glasurile flăcăilor. Melodia cântecului lor foarte bine se potrivea cu noaptea tristă și somnoroasă, ca și când cântau ei noaptea de toamnă. Și noaptea părea că ascultă această cântare în tristețea ei, în fâșâitul frunzelor, ce cad din copaci și se duc cu vântul ușor și plângător. Și după cântecele lor plângătoare, ca și vântul, iarăși porneau nebunaticele strigăte de veselie. Așa petreceau flăcăii pân-în zori.

Dimineața răcoroasă îi deștepta pe oameni, și satul se înviora în zgomotul lucrului de toamnă, pe când cerul răsăritului își schimba minunatele lui culori.

Toamna era frumoasă și bogată. Anul fusese rodnic, și sătenii cu o bucurie la fel își strângeau păpușoii și-i curățeau, și storceau vinul, și-l beau. În fiecare zi se cununa câte vreo nuntă. Din aer nu lipseau sunetele viorilor și ale fluierelor, iar pământul se zguduia de tropotele acelorași flăcăi veseli și jucăuși. Și soarele zâmbitor scălda în razele sale căldicele adunările pestrițe ale nuntașilor.

Într-o astfel de zi de toamnă, ce urma o noapte luminoasă-fumurie cu chiote și cântări de-ale

flăcăilor, moșu Dumitru Putină s-a sculat des-de-dimineață. El era un om nu prea bătrân, așa de mijloc, cu fața întotdeauna rasă, și vioi, iar părul îi era tot negru, dar amestecat cu arginteala vârstei destul de înaintată, în care se afla el. Tot satul îl cunoșteala de un om foarte harnic și cinstit, așezat la minte. Moșu Dumitru se apropie repede de baba lui, mama Zamfira, și zise răstit:

— Da scoală, bre babă, fi-ți-a de dormit, că-i crăpa. Iaca se trezește satul la lucru, numai tu dormi. Hai mai iute, zic, că păpușoi de curățit mai avem, slavă Domnului. Leneși mai sunteți tu și cu fecioru-tău, Doamne, Doamne!

Mama Zamfira se trezi și cu răutate se uită la soțul său. Ei îi plăcea somnul mult mai mult decât lui moșu Dumitru, și din pricina asta ei foarte adeseori se sfădeau.

Lenea mamei Zamfira curat îl mânca pe moșu Dumitru, nu alta. Și satul foarte se mira văzând că așa un om mintios și cu dare de mână în mijlocul sătenilor se sfădește cu femeia mai în toată ziua.

Mama Zamfira, pe lângă că era cam nesilitoare la lucru, mai era și cam rea la gură și iubitoare de fel de fel de vorbe atât bune, cât și rele, pe care le purta prin mahalalele satului. Asta îl făcea pe moșu Dumitru s-o urască pe mama Zamfira încă și mai mult, încât moșu foarte arareori se unea cu ea și mereu căuta capăt de gâlceavă. Și acu moșului îi veniră toanele de nemulțumire: — Bine-ți mai seamănă ție fecioru-tău, bre babă, urma între acestea moșu Dumitru. Amândoi fugiți de lucru ca dracul de tămâie. Una doarme pân' amiază, da altul îmblă toată noaptea prin sat, stârnește câinii oamenilor și nu le dă pace fetelor să doarmă. Ia, măi, hal pe capul meu, ce-i spânzuratul ista de băiat. Mai bine, bre babă, murea de mititel să nu-l văd mare și nebun, bre babă. Ia sunteți amândoi niște puturoși și de nimic.

Mama Zamfira pân' acu tăcea. Sculată de moșu Dumitru, ea umbla prin odaie dirdicând, bătrână,

subțire, cu fața zbârcită, luminată de zorile răcoroase ale toamnei, ce se strecurau printr-o ferestruică micuță. Ea își aștepta rândul, ca să dea drumul puhoiului său de cuvinte.

— Ce-ți este, mă rog, omule, hăi, de te-ai legat de mine și de Petriță? Ce ți-am făcut, mă rog, noi ție? Am vrut să te omorâm? Să-ți furăm banii din ladă? Să-ți dăm vin cu otravă? Spune.

— Fa babă, ieșită din minți! Taci tu, mă rog, și nu da drumul morii tale de vânt, c-apoi știi că asta nu-i bună la mine. Taci și nu vorbi cuvinte de prisos. De-o sută de ori ți-am spus că lenea la Dumnezeu și la oameni îi mai rea decât toate faptele cele rele. Ce mai lehăiești dar în zadar? Știi foarte bine ce lucru faci tu și cu Petriță al tău.

— Ce lucru! Ce lucru! Tot îmi dă cu lucrul lui. Dacă-ți par leneșă, apoi de ce nu ți-ai cătat din tinerețe una mai harnică, să-ți facă mai mult lucru? Toată ziua alergi, te mână în toate părțile, ș-apoi încă îți mai scoate ochii că-i mănânci pâinea degeaba.

— Taci, babă, și du-te de pune pe foc. Acuși o să răsară soarele, și trebuie să ne apucăm de păpușoi. Las' că te știu eu prea bine. Iaca ștrengarul tău nu vine, nici dimineața nu-l mai satură dracul de zbânțuit.

— Ștrengar! De unde te-ai mai luat așa prea cuminte și de treabă? Băiatul îi ca un băiat, cumințel, frumușel, n-are năravuri rele. Ei, negreșit, că cum să nu se veselească, dacă-i flăcău? N-a ședea și el cu tine acasă cu luleaua-n dinți. Poate-a da Dumnezeu și s-a-nsura și el în toamna asta, cum se-nsoară alți flăcăi. Ce tot îl ocărăști și nu-i dai pace?

— S-a-nsura, zise moșu Dumitru, oarecum cu deznădejde. Vei vedea tu cum s-a-nsura el. Ți-a aduce vro fată pe cuptor, și atunci poftim de-o primește. Atunci să taci mulcu și să nu lehăiești nimic.

— Măcar aducă-mi pe cuptor și zece fete, că nu

le primesc.

— Asta noi vom mai vedea-o, bre babă. Da eu așa-ți spun acu, că de s-a-ntâmpla vro necinste de asta, apoi să nu te prea fudulești, că nu ți-a fi ție nimine vinovat, decât numai tu însăți, că-i ții parte spânzuratului nostru. Auzi?

— Ție, omule, hăi, hojma îți vine în cap câte una de cele gogonate.

— Hai, hai, nu sta prea mult la vorbă, du-te și-ți cată de lucru. Iaca se ivește de acu soarele. Și în cele dintâi raze ale soarelui, lungi și ascuțite, ca niște sulițe străpungătoare, el ieși din casă și intră-n ocol, ca să-și mai vadă vitele. Iar peste vreun ceas de vreme din hogeagul casei lui se ridică iute un fum cenușiu, pierzându-se în zarea albastră a depărtărilor. Mama Zamfira pusese la foc de mămăligă.

Încet se deștepta satul, și în răcoarea dimineții pornea lucrul de toamnă.

• * *

— Unde-ai fost, nemernicule? îl întreabă moșu Dumitru pe Petriță.

Petriță venise din sat atât de beat, încât abia se mai ținea pe picioare. Ochii lui mici și negri luceau și erau umezi. Ei cătau așa, parcă Petriță se speriase și nu înțelegea unde nimerise. Părul îi era zburlit.

Moșu Dumitru și mama Zamfira ședeau în harman și curățeau păpușoi. Moșu Dumitru se uita la fecior cu asprime, iar mama Zamfira se făcea că nu-l zărește și cu luare-aminte despărțea ciocălăii de pănușe. Petriță nu zicea nici un cuvânt.

— Ei, mamă, hăi, se îndreptă moșu Dumitru la mama Zamfira, privește-l pe fecioru-tău, cum îi de frumușel și de cumințel. Ce-i bun, ha? 'Ți place cum îi? Așa că n-are năravuri rele? Da beția, cum îți place, îi nărav bun?

— Măi, potlogarule, îi zise el deodată lui Petriță, eu când eram ca tine, apoi numai gustam vinul și niciodată n-am fost așa de beat, cum ești tu

acu. Pe mine mă țineau părinții din scurt, și nimine dintr-înșii nu-mi ținea mie parte, cum îți ține ție mă-ta. Da pe tine măcar ocărăște, măcar nu te ocărăște, măcar bate-te, măcar nu te bate, că-i totuna. Nu înțelegi nici de cuvânt, nici de bătaie. Ești, măi, mai rău decât un dobitoc, că dobitocul, dacă dai cu bățul ori cu altceva, el merge și lucrează, da eu pe tine te-am bătut și tot om, ca toți oamenii, n-am mai scos. Nu-mi sameni tu mie, te-ai aruncat în sămânța cea rea a mâne-ta.

— Dă lasă-l, bre omule, hăi, lasă-l de acu, fi-ți-a odată! Știu că are parte, bietul băiat, de probozit. Du-te, Petriță, dragul mamei, și te culcă. Vezi că tatăl tău e zmuncit din botez.

Petriță încet, pe cumpănite și bolmojind ceva nelămurit, o porni din harman. Moșu Dumitru îi aruncă din urmă o privire mânioasă și-i strigă:

— Și piei din ochii mei, să nu te văd beat.

• * *

Soarele scăpăta spre asfințit. Ziua de duminică era posomorâtă. Pe deasupra satului, în cerul

cenușiu și nemărginit, umblau niște nouri mari, întunecați, și părea că ei au de gând să cadă (să pice) jos și să turtească tot satul în căderea lor. În posomorârea dimineții nu auzeai alte sunete decât cântecul clopotelor bisericești, și departe se ducea cântecul lor, încetând în câmpiile îngălbenite, pe care se mai vedeau încă turme negre de oi. Iar de-acolo, din nemărginirea câmpiilor și a cerului, ajungea când și când croncănitul prelung al ciorilor. Satul tot poartă o pecete de sărbătoare. Pe drumul cel mare și larg, ce duce drept la biserică, năvălesc într-acolo șiruri împodobite, împestrițate de oameni. Mai mult vezi gospodari, bărbați în stare, apoi bătrâni și fete.

Gospodarii merg domol, așezat. Fetele, îmbrăcate cu rochii albastre, verzi, cu cordele frumoase, roșii și trandafirii, merg repede, vesele la amintirea celor ce le așteaptă mai încolo, când va ieși norodul din biserică și vor prinde a se

încinge jocurile.

Flăcăi mai nu se mai zăresc pe drumul ce duce la biserică. Ei se primblă pe ulițele satului, mai mult cuprinși de mijloc, glumesc și trag țăhărci. Așteaptă și ei să iasă mai degrabă popa din biserică, ca să pornească veseliile toamnei.

Și n-apucă a se curma cântecul clopotelor, iaca vine rândul țiganilor. Din biserică iese vreo nuntă cununată, și toți nuntașii o pornesc acasă la mire în cântarea unui marș răsunător, ce-l zic viorile, fluierele și cu dărăbănile țiganilor.

În drum pe tineri îi așteaptă o gloată întreagă de băieței mici, cu cănile pline de apă. Când trec mirele și cu mireasa pe lângă ei, îi udă cu apă să fugă de ei nevoia în viața lor viitoare, așa precum dispare (se face nevăzută) apa.

Mirele scoate din buzunar vreo câțiva bănuți de argint și-i aruncă în mijlocul băiețăraiei. Și multă vreme după asta băieții caută bănuții în colbul drumului, țipând și bătându-se de la ei.

Oamenii cei mai așezați, mai cu dare de mână, de la biserică se împrăștie pe acasă. Mulți din ei se mai duc pe ospeți pe la rude și pe la prieteni să mai bea vreo câteva păhăruțe de vin, că-i păcat să nu bei nimic în ziua de duminică, — așa-i ziua asta lăsată de Dumnezeu, că, neavând de lucru, trebuie să mai bei vin, măcar câtuși de puțin, să te mai veselești, căci altfel îl bucuri pe ucigă-l crucea. Asta-i dat de la sfinți.

Moșu Dumitru Putină îndeplinea cu sfințenie toate obiceiurile satului, păstrate de la strămoși. De aceea, drept din biserică, el se duce la cumnatul Gavrilă să mai șadă — cum îi lucru de sărbătoare -- la vorbă pe prispă.

Moșu Gavrilă, om foarte bun la inimă și primitor de oaspeți, șade într-o mahala cu moșu Dumitru, și ei sunt buni prieteni. Bineînțeles că pe un musafir așa de scump, ca moșu Dumitru, el nu-l lasă să șadă afară, ci-l poftește în casa cea mare. Acolo îl pune în capul mesei, înaintea unei garafe

destul de mari cu vin roșu, cam tulbur puțin, că e nou, din toamna asta, însă, cu toate acestea, e foarte bun. Lângă garafă stau două pahare, nici prea mari, dar nici prea mici.

Moșu Gavrilă le umple; amândoi dintâi fac semnul crucii cu privirile îndreptate la icoană, cum se și cade să facă niște creștini buni și cu înțelegere.

Apoi moșu Dumitru zice:

— Ei, să dea Dumnezeu sfântul ca ziua de astăzi să ne fie nouă de bine, să ne blagoslovească Cel de sus pe noi și pe toți creștinii, să ajungem și la anul cu sănătate și cu bucurie să bem vin. Hristos să ne fie de folos, cumătre Gavrilă și cumătră Dochiță!

— Să dea Dumnezeu, răspund într-un glas cumătrul și cumătra. Și moșu Gavrilă și moșu Dumitru își golesc deodată paharele. Mama Dochița, baba lui moșu Gavrilă, o femeie încă frumoasă și grăsuleană, nu bea vin deloc. Ea numai câteodată îl gustă, când asta e de mare trebuință și când fără asta nu poți — pe la nunți și pe la cumătrii, la care i se întâmplă să fie.

Din pricina asta ea nu stă cu bătrânii la vorbă, ci îndată iese și se duce de se porăiește cu de-ale mâncării, pe când în casa cea mare pornește o vorbă liniștită, bătrânească, vorbă de sărbătoare, udată cu vinul nou al toamnei și sărată cu glume sănătoase moldovenești. Și ochii la amândoi moșnegii le lucesc tot mai mult, glasurile li se fac parcă nu știu cum mai vioaie și tot mai mult se aud glume. Și vinul cel roșu tot scade și scade din garafă.

După ce au șezut cu toții la masă, de-au mâncat zeamă bună de găină, făcută de mama Dochița, ce este meșteriță la lucruri de acestea, moșu Dumitru se ridică din locul lui, mulțumește lui Dumnezeu și lui moșu Gavrilă cu mama Dochița și zice:

— Ei, oameni buni, de acu plec acasă, să trag un somn domnesc, știți, să fie ca de duminică. Mai rămâneți sănătoși și să vă văd sănătoși cât oi fi ș-oi

trăi și eu, păcătosul.

— Mergi sănătos, cumătre Dumitru, răspund odată moșu Gavrilă și mama Dochița. Moșu Dumitru își pune căciula-n cap și se duce acasă. Apropiindu-se de ogradă, el aude niște glasuri, dintre cari mai mult se deosebește glasul mamei Zamfira.

„Ce dracul, gândește el, cu cine a mai pornit sfada lehăita mea?" Și măcar că prin creierii lui umblă fumul vinului băut, deodată îi scapără prin minte un cuget: „Oare n-a făcut cu bună samă spânzuratul nostru vreo poznă?" Și el se grăbi să intre încet, pe neauzite, pe din dosul casei. Și dintr-o clipă îi zări pe trei: pe mama Zamfira, pe Petriță și pe Mărița, fata Vasiloaiei. Mama Zamfira vorbea din ce în ce mai răstit și mai cu asprime. Petriță tăcea, și ochii lui, ca și atunci când era beat, căutau cu nedumerire; părea că el nu pricepe nimic din ceea ce se petrece pe dinaintea ochilor lui. Privirea îi era tâmpită. Mărița, o fetișoară bine făcută și destul de frumușică, dar îmbrăcată cam prostișor și sărăcăcios, când intrase în ogradă moșu Dumitru, plângea cu mâinile pe obraz.

— Ei, ce mi-ai venit tu mie? zicea tare mama Zamfira, fără a vedea pe moșu Dumitru. Ce cați tu pe la noi? Ai uitat ceva ori ne-ai împrumutat bani și nu ți i-am dat înapoi? Ce-ți trebuie ție?

Fața mamei Zamfira se roșise de mânie. Nasul ei ascuțit parcă i se ascuțise încă și mai mult. Trec vreo câteva clipe în tăcere. Ochii mamei Zamfira îi ard, nu alta. Ea seamănă c-o pasăre răpitoare, care pare că vrea să se arunce la un mieluș micuț, nevinovat. Parcă vrea s-o înghită pe biata Măriță. Dar Mărița tot plânge, plânge cu amar și nu-i mai poți dintâi înțelege cuvintele ce le rostește în plânsul ei. Ș-apoi, după clipele ce trec, auzi printre năbușiri de lacrimi că zice lungind cuvintele:

— La ba-adea Petriță am v-e-n-i-t eu... Of, Do-a-a-mne, Doa-a-mne... la badea Petriță am venit. Of... of... Și iarăși izbucniri de plâns.

Mama Zamfira se face a nu înțelege:

— Ce, fa? Spune ca oamenii. Ce ți-a făcut badetău Petriță, ha? Te-a dat din joc afară ori ce? Tăcere. Petriță se uită-ntr-o parte, ca și cum n-are nici o trebuință nici de plânsul fetei, nici de orișicine pe lume. Moșu Dumitru stă, dosit de casă, și abia își mai ține răbdarea.

Însă iată că din amestecul nelămurit al plânsului și al cuvintelor Măriței iarăși se deosebesc niște cuvinte care îi săgetează inima lui moșu Dumitru.

— M-a făcut de râ-â-s... astă va-a-ră... Acu mă râde tot s-a-atul. Of, Doamne... Ce să fac eu?...

— Cine te-a făcut de râs? Cine te-a făcut de râs? Petriță? Noi? năvălește mama Zamfira într-un puhoi de cuvinte, pe care cu greu le înțelegi. Noi? El? Tu, tu! Singură, singură! Să piei de aici, ticăloaso și blestemato! Nu Petriță, da tu, tu!

Iată că-și pune și Petriță cuvântul lui, ieșind din tăcerea sa îndelungată, el zice cu un glas lung:

— Fa, hăi, ce te-ai legat tu, mă rog, de capul meu? Du-te, fa, hăi, în dracul, că acuși te iau cu bățul de aici, ș-apoi atunci nu-i ști de-a cui ești tu...

Auzind aceste cuvinte, moșu Dumitru nu mai poate mai mult. El sare cu uițeală de după casă și strigă în gura mare:

— Taci, moara dracilor! Taci, mișelule! Ai făcut ticăloșia ș-acu te dai în lături? Hâtru te-a mai făcut mă-ta asta nebună. Da tu, dârdâitoarea necuratului, acu mai ai gură să mai strigi? Ce, n-a ieșit pe-a mea? Nu ți-a adus fecioru-tău ist cumințel și frumușel noră pe cuptor? Acu de ce-o mai ocărăști și o pârăști? Cu ce-i vinovată biata copilă înșelată?

Mama Zamfira se uită la moșu Dumitru și o vrajbă neîmpăcată scapără în ochii ei aprinși de mânie.

— De unde te-a mai adus dracul și pe tine chiar acu? strigă ea. Ce câinii îți tot vâri nasul unde nu-ți fierbe oala? Las' că și fără tine știu eu cum se poartă trebuințele. Nu trebuie să-mi stârcești numaidecât tu înaintea ochilor. Vezi că ș-așa se

strânge lume pe la garduri!

Într-adevăr, de după gardurile ogrăzii și pe la poartă se vedeau deja oameni, femei, fete, privind celea ce se făceau la casa lui moșu Dumitru. Moșu Dumitru tăcu puțin ș-apoi zise mai liniștit:

— Hm, de unde nu s-or strânge oameni, dacă tu îmi faci casa mea și pe mine de râs. Înțelegi? La bătrânețe am ajuns de râsul oamenilor din pricina ta. Ș-apoi încă mai ai gură? Și iarăși moșu Dumitru izbucnește într-un glas puternic de mânie.

— Ce, fa babă! Eu ți-s soț ori cine ți-s eu, ha? Tu și cu fecioru-tău faceți blăstămății de știe tot satul și încă mai vreți să fie asta pe ascuns, să nu știu eu nimic. Văzut-ați cum îs oamenii!

Pornește sfada. Când se mai potolește, când se urcă iarăși în sus. Glasurile răsună în apropierea serii de toamnă, în vâjâitul vântului, ce de curând și-a luat zborul pe deasupra satului și prin câmpiile pustiite. Din ce în ce mai mult norod se îmbulzește pe la ogradă. Salcâmii înalți își încovoaie în toate părțile ramurile negre, subțiri, cu puține frunze verzi și-și dau jos pe cele îngălbenite.

Petriță și cu Mărița stau uitați cu ochii în pământ. Sfada tot nu încetează. Însă iată că chiar atunci, când ea ajunge la vârf, bătrânii aud un glas pacinic, liniștit și îndesat.

— Ce aveți, mă rog, oameni buni? întreabă așezat moșu Gavrilă, c-am auzit tocmai de la casa mea vorbă multă și lungă. Cumătre Dumitre! Cumătră Zamfira! Spuneți-mi, mă rog, dragilor. Ce nedumerire? Da ce-o văd eu aici pe copila asta?

Mama Zamfira se aruncă la cumătru Gavrilă și începe a-i spune mult, îi spune îndesând cuvintele unul la altul și amestecându-le cu ocară așa, încât aproape deloc n-o înțelegi.

Moșu Dumitru îi dă blende, și ea abia nu cade (pică) jos. Apoi, apropiindu-se de cumătrul Gavrilă, îi povestește cele întâmplate. Și moșu Gavrilă, dacă le ascultă pe toate cu mare luare aminte, spune sfătos:

— Ei, cumătrilor! Ce vă mai sfădiți în zadar dintr-așa nimic. Nu face, nu face, dragilor, treaba asta câtă vorbă ați pornit. Ei, s-a întâmplat una cât asta, trebuie s-o dregeți, să fie toate la cale. Ce să mai faceți zvoană să mai știe tot satul, ba încă să mai ajungă pe-aiurea? Nu trebuie. Băiatul, dacă se știe vinovat, să nu se fudulească, să se deie la vina lui. Iaca vedeți cum stă sărmana fată cu lacrimile în ochi? Unde să-și ascundă ea acu râsul și rușinea ei?

— Da cum, cum să se deie el, dacă el nu știe nimic? S-a aninat, bat-o para focului s-o bată, de capul lui, ca păduchele de cojoc, și nu-l lasă. Flăcăul nostru nu-i așa de nebun să-și puie mintea cu o zdrențăroasă ca asta, dă mama Zamfira, stropindu-l pe moșu Gavrilă cu stupit. Ce are ea? Nici un rând deplin de zăstre. Îi goală, ca capul celui pleșcat. Ce i-a lăsat tată-său cel mort. O nimică toată. Cum s-o ia pe dânsa Petriță, fecior de gospodar bun?

Iar moșu Gavrilă, parcă nici n-o aude, își urmează vorbele sale cele sfătoase.

— Cine n-a văzut în zilele lui lucruri de acestea, cum îs la dumneavoastră? Numai cine nu trăiește nu vede așa trebi. Da trebuie să nu vă sfădiți, ci să „împăcați vremea", oamnei buni, că iaca vă vede lumea. Da intrați în casă și ascundeți-vă vorba. Dați mâna, și lucru-i cu sfârșit.

Însă mama Zamfira nu putea să înceteze cu una, cu două. Ea se zătonise, și gura îi umbla ca o râșniță. Moșu Dumitru, liniștit cu totul de cuvintele lui moșu Gavrilă, zise:

— Apoi și eu așa zic, că trebuie să fie cu pace. Da ea, dârdala asta...

— Mamă Zamfiră, cumătră hăi! Ia taci de-acu! Nici n-am gândit că ești așa de ațoasă la treburile dumitale. Petriță! Tu te știi vinovat cu dânsa? Petriță stă rușinat. După câteva clipe de tăcere el zice:

— Apoi... eu... nu știu. Poate ș-a fost cândva

păcatul ista... Nu știu eu...

— Ei, bine, bine. Dați mâna, sărutați-vă și sărutați mâna la cei bătrâni. Măi, fugiți de la ziduri! Ce vă trebuie vouă acolo? A ghidi-ghidi!

Moșu Gavrilă îl ia pe Petriță de mână, îl apropie de Mărița, și ei se sărută.

— Așa! Asta-i altă gâscă. Ei, acu, cumătră, du-te-n beci, adă un ulcior de vin și asta-i toată treaba. Petriță se cunună cu Mărița. Mama Zamfira aruncă la moșu Gavrilă o privire răutăcioasă, dar n-are ce face.

Toți intră în casă; și afară iarăși domnește liniștea și se aude numai vântul. Oamenii se duc de la ogradă. Iar dacă au intrat, Petriță și cu Mărița se pun în genunchi înaintea moșului Dumitru și a mamei Zamfira și, înroșiți de rușine, le sărută mâinile, ș-apoi asemenea și lui moșu Gavrilă. Moșu Dumitru zice, stând în picioare:

— Ei, copii, acu v-ați întorlocat pentru toată viața. Să deie Dumnezeu să vă fie traiul frumos, bogat și liniștit, fără bucluc și neînțelegeri în casă. Să vă blagoslovească Domnul.

— Fa, Zamfiră! Ian du-te-n beci și adă niște vin de-al nostru. Mai iute. Mama Zamfira ia ulciorul și iese. Iar moșu Gavrilă se apropie de Petriță și Mărița, îi sărută în frunte și le zice c-un zâmbet de bunătate:

— Iaca, dragii moșului, c-ați ajuns mire și mireasă ș-o să aveți casa voastră. Să trăiți bine, că asta-i bogăția soților. Dacă îți fi uniți în toate, și Dumnezeu se va uni cu voi, va fi bun cu voi și vă va da la casă toate cele de trebuință. Ascultați cuvintele moșului, că nu veți fi pe urmă căiți. Să trăiți, să faceți bani și copii și să ajungeți pân' la adânci bătrânețe. Da eu acu iaca vă dau darul meu pentru gospodăria voastră cea viitoare. Nu se știe, voi mai ajunge eu să joc la nunta voastră ori nu, da ce-i în mână nu-i minciună. Primiți!

Și moșu Gavrilă scoate din pungă zece ruble de aur și le dă lui Petriță. Apoi vine mama Zamfira cu

vinul și pornește o veselie pân-în răsăritul zorilor.

Soarele a apus. Pe cerul asfințitului arde o flacără roșie-deschisă. Vâjâie vântul. Se apropie amurgul, și ciorile zboară pe deasupra satului și a câmpiilor, cântând cântecele lor de toamnă.

Noiembrie 1906

Table of Contents

Toamna
Schiță din viața basarabenilor

Table of Contents

Toamna 1
Schiță din viața basarabenilor 2